

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

RAPPORT

ISSN 1400-0792

Nr 2005:1

Tillsynsprojekt

MIFO-fas 1 inventering av förorenade områden vid pågående miljöfarliga verksamheter

Inventeringen utförd 2003 och 2004

Tillsynsprojekt inom miljöenheten 2003 – 2004

ISSN 1400-0792

Meddelande nr: 2005:1

Författare: Carl Mikael Svensson, Länsstyrelsen i Södermanlands län

Kontaktpersoner: Carl Mikael Svensson, Sofi Nordfeldt,
Länsstyrelsen i Södermanlands län

Beställningsadress: Länsstyrelsen i Södermanlands län

611 86 NYKÖPING

Tel: 0155-26 40 00

www.d.lst.se

Rapporten finns även som pdf-fil på länsstyrelsens hemsida.

Tryck: Landstinget i Södermanlands län

Upplaga: 50 ex

Omslagsbild:

SSAB:s industriområde som var en av de verksamheter som ingick i projektet.

Foto: Carl Mikael Svensson

Förord

Länsstyrelsen i Södermanland har genomfört ett tillsynsprojekt som syftar till att riskklassa pågående miljöfarliga verksamheter. Riskklassningen har gjorts enligt MIFO-modellen (Metodik för Inventering av Förorenade Områden) fas 1. De uppgifter som huvudsakligen legat till grund för riskklassningen är uppgifter från de berörda företagen, arkivsökningar och intrycken från platsbesök.

Tillsynsprojektet har utförts av miljöskyddshandläggarna Sofi Nordfeldt och Carl Mikael Svensson. Anders Jansson är chef för miljöenheten som utfört tillsynsprojektet.

Bakgrundsmaterialet till riskklassningarna finns arkiverat i respektive dossier för den miljöfarliga verksamheten.

Nyköping januari 2005

Sofi Nordfeldt

Carl Mikael Svensson

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Södermanland har under år 2003 och 2004 genomfört ett tillsynsprojekt som syftar till att riskklassa pågående miljöfarliga verksamheter. Riskklassningen har gjorts enligt MIFO-modellen (Metodik för Inventering av Förorenade Områden) fas 1. Projektet har genomförts för att öka kännedomen om vilka förorenade områden som finns i länet. Resultatet från riskklassningen används som prioriteringar för det fortsatta arbetet med tillsyn på förorenade områden.

De uppgifter som huvudsakligen legat till grund för riskklassningen är uppgifter från de berörda företagen, arkivsökningar och intrycken från platsbesök.

Totalt omfattas 40 objekt med tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet av projektet. För att begränsa omfattningen av projektet har vissa avgränsningar gjorts vilket bland annat innebär att deponier, täkter samt några objekt med oklart tillsynsansvar inte ingått i projektet.

Sammanlagt har 33 objekt riskklassats enligt MIFO fas 1 inom projektet. I vissa fall har även en riskklassning enligt MIFO fas 2 utförts under tiden som projektet pågått. Totalt 7 objekt har riskklassats enligt fas 2. I vissa fall har tidigare undersökningar legat till grund för riskklassningen enligt fas 2. I andra fall har krav riktats mot verksamhetsutövarna för att utföra undersökningar enligt fas 2.

Fördelningen av riskklasserna beskrivs i tabellen:

Riskklass	Mifo fas 1	Mifo fas 2
1	1	
2	8	1
3	12	5
4	12	1
Totalt	33	7

För 7 objekt pågår utredningsarbete enligt MIFO fas 1. Arbetet är omfattande vilket gör att resultatet inte redovisas inom projektet. SSAB i Oxelösund tillhör ett av de områden där utredning kommer att pågå under en längre tid.

Projektet har resulterat i en bättre kännedom om förorenade områden på länsstyrelsens tillsynsobjekt. Erfarenheterna från projektet kan användas för att via tillsynen inventera och riskklassa andra grupper av objekt som inte omfattats av projektet. Täckter tillhör en grupp av tillsynsobjekt där förorenade områden bör utredas framöver.

Innehållsförteckning

Förord

Sammanfattning

1	Inledning.....	5
1.1	Syfte och målsättning	5
1.2	Bakgrund	5
1.3	Lagstiftning	5
1.4	Miljömålen	6
2	Metodik och avgränsningar	6
2.1	MIFO-modellen.....	6
2.2	Omfattning och avgränsningar	7
2.3	Inventeringsmetodik för mindre verksamheter	8
2.4	Inventeringsmetodik för större verksamheter	8
2.5	Riskklassningen.....	9
3	Resultat.....	9
4	Slutsatser och diskussion.....	9
5	Referenser.....	11
Bilaga 1	Lista med objekt som omfattas av projektet samt riskklassning	
Bilaga 2	Exempel på informationsbrev	
Bilaga 3	Exempel på standardfrågor	
Bilaga 4	Exempel på brev för meddelande av riskklassning	

1 Inledning

Rapporten beskriver resultatet från en översiktlig inventering av förorenade områden enligt MIFO fas 1 (Metodik för Inventering av Förorenade Områden) på länsstyrelsens pågående tillsynsobjekt av tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet. Arbetet påbörjades i maj 2003 och avslutades i december 2004.

1.1 Syfte och målsättning

Projektet syftar till att genomföra en inventering enligt MIFO-modellen fas 1 med en riskklassning på länsstyrelsens pågående tillsynsobjekt.

Målsättningen med projektet är att öka kunskapen om förorenade områden på länsstyrelsens tillsynsobjekt. Med kunskap om föroreningsituationen kan tillsynsarbetet prioriteras för att få fördjupade undersökningar och saneringar utförda. Med den ökade kunskapen råder även mindre osäkerhet vid tillståndsprövningar.

1.2 Bakgrund

Det fanns ett tydligt behov för länsstyrelsen att få en överblick över föroreningsituationen på tillsynsobjekten. I samband med utökning av verksamheter eller andra tillsyns- och prövningsärenden blir frågor om föroreningar ständigt aktuella. Bristen på kunskap om förorenade områden försvårar även miljömässiga prioriteringar i tillsynsarbetet. För några av objekten hade frågan om förorenade områden varit aktuell tidigare medan kunskapen för andra objekt var mycket knapphändig. Det var också väsentligt att sammanställa den kunskap som fanns om förorenade områden på de objekt där undersökningar utförts sedan tidigare.

I tillsynsutredningen och i den fastställda tillsynsplanen för år 2003 för miljö- och hälsoskyddsgruppen beslutades att ett MIFO-arbete skulle göras på länsstyrelsens tillsynsobjekt. MIFO-arbetet bedömdes som angeläget att prioritera för att öka kunskapen om vilka förorenade områden som finns i länet. Genom ökad kunskap kan tillsynsarbetet tydligare prioriteras med fokus på prioriterade miljömål.

En omfattande identifiering av förorenade områden är sedan tidigare genomförd i länet under åren 1998-1999. De uppgifter som finns i den tidigare identifieringen har legat till grund för det fortsatta arbetet. Inventeringen var dock inte slutförd med avseende på riskklassning av objekten. Det fanns också ett behov av att uppdatera informationen i databasen eftersom situationen för pågående verksamheter ständigt förändras.

1.3 Lagstiftning

Miljöbalken (MB) trädde i kraft 1999. I miljöbalkens 10:e kapitel finns särskilda bestämmelser om förorenade områden. Bestämmelserna ska tillämpas på förorenade mark- och vattenområden, byggnader och anläggningar som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö.

Enligt 10 kap. MB skall i första hand den som bedriver eller har bedrivit den förorenande verksamheten ställas ansvarig för efterbehandling. I andra hand kan fastighetsägare bli ansvariga. Efterbehandlingsansvar innebär att den som är ansvarig för föroreningen i skäligen omfattning skall utföra och bekosta de efterbehandlingsåtgärder som krävs för att förhindra att skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö uppkommer. Krav på undersökningar

och efterbehandling kan endast ställas för verksamheter som pågått efter 30 juni, 1969, d.v.s. sedan miljöskyddslagens ikraftträdande.

För pågående verksamheter är även miljöbalkens 9 kapitel tillämplig för arbete med förorenade områden. Av 9 kap. framgår att den som bedriver verksamhet som påverkar människors hälsa eller miljön är ansvarig för att vidta åtgärder. Detta kan bland annat innebära att den som vill exploatera ett förorenat område blir ansvarig för åtgärder för att förhindra spridning av föroreningar. I Naturvårdsverkets rapport 5242 "Om ansvar för miljöskulder i mark och vatten" beskrivs miljöbalkens regler för förorenade områden utförligt.

För ytterligare information hänvisas till Naturvårdsverkets hemsida:

www.naturvardsverket.se/dokument/teknik/sanering/sanering

1.4 Miljömålen

Riksdagen beslutade 2001 om 15 svenska miljömål. I miljömålet "Giftfri miljö" som berör förorenade områden anges att: "Miljön skall vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden". I Södermanlands län har "Giftfri miljö" bedömts som särskilt prioriterat miljömål.

Södermanlands län har antagit följande regionala miljömål för "Giftfri miljö":

- Halterna av ämnen som förekommer naturligt i miljön är nära bakgrunds nivåerna.
- Halterna av naturfrämmande ämnen i miljön är nära noll.
- Den sammanlagda exponeringen i arbetsmiljö, yttre miljö och inomhusmiljö för särskilt farliga ämnen är nära noll och för övriga kemiska ämnen inte skadlig för människor.
- Förorenade områden är undersökta och vid behov åtgärdade.

För arbetet med förorenade områden har följande delmål antagits:

Förorenade områden inom Södermanlands län ska vara identifierade, och inom minst 5 av de områden som är mest prioriterade med avseende på riskerna för människors hälsa och miljön ska arbetet med sanering och efterbehandling ha påbörjats senast år 2005. Minst 3 av de områden där arbete påbörjats ska dessutom vara åtgärdade. År 2005 ska de 600 mest misstänkta områdena vara riskklassade.

För ytterligare information om det nationella arbetet med miljömålen hänvisas till hemsidan: <http://www.miljomal.nu>

2 Metodik och avgränsningar

2.1 MIFO-modellen

Naturvårdsverket har tagit fram en metod för inventering av förorenade områden, kallad MIFO, Metodik för Inventering av Förorenade Områden. Den är indelad i två faser. I fas 1 insamlas data om branschen och objektet via litteratur, kartor, arkiv, intryck från platsbesök och intervjuer. Informationen förs sedan in på särskilda blanketter i en Accessdatabas. Riskklassning av objektet görs sedan utifrån insamlat material.

MIFO fas 2 omfattar en översiktlig undersökning där provtagning och analys av förorenade medier utförs. Fas 2 avslutas med en förnyad riskklassning som sammanställs i databasen.

Risk är en sammanvägning av sannolikhet och konsekvens. Uppgifter som påverkar riskklassning är områdets känslighet och skyddsvärde, de eventuella eller konstaterade föroreningarnas farlighet, spridningsförutsättningar och mängden föroreningar.

Bedömningen resulterar i att objektet inordnas i en av följande riskklasser:

Riskklass 1- Mycket stor risk

Riskklass 2- Stor risk

Riskklass 3- Måttlig risk

Riskklass 4- Liten risk

I Naturvårdsverkets rapport 4918 "Metodik för inventering av förorenade områden" beskrivs metodiken utförligt.

2.2 Omfattning och avgränsningar

Projektet omfattar MIFO-fas 1 med en riskklassning för de pågående miljöfarliga verksamheter där länsstyrelsen har tillsynsansvar. Totalt ingår 40 objekt i projektet. I bilaga 1 finns en förteckning över de tillsynsobjekt där länsstyrelsen har tillsynsansvar samt vilka av dessa som ingår i projektet.

Deponiverksamhet ingår inte i projektet. Orsaken till detta är att deponier av naturliga skäl alltid är förorenade och att arbetet med att kontrollera och åtgärda deponier sker genom handläggning av avslutnings- och anpassningsplaner.

De förorenade områden som tillhör verksamheter som har upphört men där länsstyrelsen hade tillsynen när verksamheten var i drift omfattas av länsstyrelsens tillsynsansvar. Riskklassning av dessa områden omfattas dock inte av projektet. På grund av oklart tillsynsansvar uteslöts 4 objekt som ligger inom Studsviks område ur projektet. För dessa objekt kommer riskklassningen att utföras i det ordinarie tillsynsarbetet när tillsynsansvaret klargjorts.

Det finns även ett stort antal täkter som tillhör länsstyrelsens tillsynsansvar. Dessa ingår dock inte i projektet. Orsaken är att det var nödvändigt att begränsa omfattningen på projektet.

MIFO-projektet är inriktat på att få en grov överblick över tillsynsobjekten. Samtliga objekt inventerades, oavsett risken för förorening. All information bedömdes som viktig, även att konstatera vilka områden som inte utgör någon risk för föroreningar är värdefull kunskap.

Ursprungsidén var att samtliga objekt skulle besökas i samband med inventeringen. Av prioriteringsskäl blev det emellertid nödvändigt att göra avgränsningar. Prioriteringen innebar att platsbesök endast genomfördes på de verksamheter som tillhör branschklass 1 och 2. Denna prioritering återfinns även i Naturvårdsverkets förslag till vilka objekt som skall inventeras med bidrag från Naturvårdsverket. Avgränsningen medför en större osäkerhet men innebär att resurserna används till större miljönytta. De objekt som tillhör branschklass 3 och 4 riskklassades med utgångspunkt från tidigare kända uppgifter och de uppgifter som

företagen redovisade. Platsbesök genomfördes således inte på dessa objekt om det inte var påkallat av andra skäl såsom exempelvis att läckage har skett inom området eller att verksamheten ligger inom vattenskyddsområde.

Länsstyrelsens tillsynsobjekt består av vitt skilda branscher. I länet har vissa kommuner tagit över tillsynen över samtliga objekt medan andra kommuner inte tagit över någon tillsyn. Länsstyrelsens insats blev därför ojämnt fördelad mellan länets kommuner.

Strategin för det övergripande arbetet med förorenade områden finns beskriven i länsstyrelsens regionala program för arbete med förorenade områden.

2.3 Inventeringsmetodik för mindre verksamheter

MIFO-databasen uppdaterades för varje objekt. Genom arkivsökningar, kontroll i fastighetsregistret och EMIR uppdaterades informationen.

Verksamhetsutövarna informerades med ett allmänt brev (bilaga 2) där de uppmanades att besvara ett antal frågor. Frågorna sammanställdes specifikt för varje företag för att komplettera och förtydliga de uppgifter som fanns i databasen. Ett urval av standardfrågor är sammanställda i bilaga 3. Blankett A och B i MIFO-registret bifogades brevet så att företagen kunde kontrollera och komplettera uppgifterna. Företagen fick i ett första skede ca 4 veckors svarstid. Förfrågningarna gjordes kommunvis för att förenkla platsbesöken och för att företag som har kontakt med varandra skall vara behandlade på samma sätt. När projektet påbörjades togs även kontakt med respektive kommun för att informera om MIFO-projektet. För de verksamhetsutövare som inte kom in med svar skickades en påminnelse med frågor. Svaren från företagen sammanställdes och utvärderades samt fördes in i databasen.

För de företag som tillhör en högre branschklass (1 eller 2) eller var prioriterat av andra skäl gjordes sedan ett platsbesök. Ett platsbesök samordnades med EBH-gruppen för att få en samsyn i bedömningarna. Platsbesöken förlades till största delen under barmarksperioden.

Efter platsbesöket kompletterades databasen och objektet riskklassades. I möjligaste mån placerades hela objektet i en riskklass. Eventuella delområden med högre riskklass finns i vissa fall redovisade i bakgrundsmaterialet.

Riskklassningen kommunicerades sedan till berörda verksamhetsutövare och markägare. Exempel på brev där riskklassningen meddelas återfinns i bilaga 4.

2.4 Inventeringsmetodik för större verksamheter

För de större verksamheterna valdes ett annorlunda upplägg. För dessa verksamheter pågår naturligt en relativt tät kontakt med länsstyrelsen. I samband med tillsynsmöten och liknande träffar informerades om den MIFO-inventering som görs i länet. Vidare informerades om att det är verksamhetsutövarens ansvar att utreda förorenade områden och krav ställdes på att en MIFO-inventering ska utföras. För några verksamheter pågick sedan tidigare utredningar av förorenade områden och i samband med MIFO-projektet granskade länsstyrelsen utredningarna och där underlaget var bristfälligt ställdes krav på kompletteringar.

2.5 Riskklassningen

I huvudsak gjordes en generell riskklassning för varje objekt, även om vissa platser inom området avvek. I fas 1 är tillgänglig information begränsad vilket innebär att riskklassning av mindre delområden inom ett objekt är osäker. I några fall visade underlagsmaterialet var speciella riskområden fanns inom ett objekt och det var möjligt att hänvisa i databasen till dessa avgränsade områden.

För verksamheter som tillhör branschklass 3 och 4 baserades riskklassningen huvudsakligen på tidigare kända uppgifter och de svar som företagen redovisade vid förfrågan från länsstyrelsen.

I några fall gjordes undersökningar i samband med att länsstyrelsen ställde krav på utredningar vilket resulterade i en klassning enligt MIFO-fas 2.

3 Resultat

Av de totalt 40 objekt som ingår i projektet har 33 objekt riskklassats enligt MIFO fas 1. Totalt har 27 objekt besökts under tiden som projektet pågår. 8 objekt har riskklassats utan platsbesök eftersom de tillhör branschklass 3 och 4. För 7 av de större företagen pågår utredningsarbete kring MIFO fas 1. Detta arbete kommer att fortgå under en längre tid då arbetet är omfattande. För 1 objekt är en större efterbehandling aktuell. Det arbetet bedrivs genom EBH-gruppen och med statligt bidrag för efterbehandling eftersom den nuvarande verksamhetsutövaren inte har bedömts som ansvarig för föroreningen.

Inom projektet har även 7 objekt riskklassats enligt MIFO fas 2. I några fall har riskklassningen genomförts utifrån tidigare utförda undersökningar. I flera fall har länsstyrelsen direkt ställt krav på undersökningar. Ett område har sanerats under tiden som projektet pågår.

Enligt MIFO fas 1 har 1 objekt placerats i riskklass 1, 8 objekt placerats i riskklass 2 och 12 objekt placerades i vardera riskklassen 3 och 4. Enligt MIFO fas 2 har 1 objekt placerats i riskklass 2, 5 objekt i riskklass 3 och 1 objekt i riskklass 4. För 7 objekt som placerats i riskklass 1 och 2 i fas 1 har även riskklassats enligt fas 2. I bilaga 1 anges riskklassning för respektive objekt.

Tabell 1. Fördelningen av riskklasser

Riskklass	Mifo fas 1	Mifo fas 2
1	1	
2	8	1
3	12	5
4	12	1
Totalt	33	7

4 Slutsatser och diskussion

För de objekt som placerats i riskklass 1 och 2 genomfördes även en riskklassning enligt fas 2. Samtliga av dessa objekt fick en lägre riskklass efter utförda undersökningar. Resultatet är inte oväntat eftersom riskklassningen enligt fas 1 är baserad på relativt osäkra uppgifter.

Resultatet från fas 2 visar att relativt enkla undersökningar tillför mycket kunskap vilket ofta leder till en lägre riskklassning.

I samband med platsbesöken hos verksamhetsutövarna gjordes i flertalet fall även en allmän miljötillsyn. Skälet till detta var att den allmänna miljötillsynen var eftersatt och att det fanns samordningsfördelar med att i samband med platsbesöket för riskklassningen även göra en allmän miljötillsyn. Ytterligare ett skäl var att mycket information om föroreningar även nås genom att granska den nuvarande hanteringen. Arbets sättet gjorde dock att arbetsbördan ökade vilket ledde till att projektet tog längre tid än beräknat.

Ytterligare ett skäl till att arbetet tog längre tid än beräknat var att länsstyrelsen även ställde krav på MIFO fas 2 undersökningar och i ett fall sanering av ett område. Det är i flera fall gynnsamt att arbeta vidare frågan när väl problemet med förorenade områden har väckts hos verksamhetsutövarna. I samtliga fall visade det sig att undersökningarna ledde till en lägre riskklassning av området.

Projektet genomfördes av två handläggare med kompetens inom förorenade områden. Motivet till upplägget var att en likartad bedömning är väsentlig för riskklassningen. Tillsynsobjekten är fördelade på flera handläggare. Att åstadkomma samma likartade bedömning med flera handläggare inblandade är förmodligen svårare. Det bedömdes även lättare att tidsmässigt planera projektet med endast två personer inblandade. Ytterligare ett skäl till strategin är den specialisering som det innebär att arbeta med förorenade områden. Det är inte särskilt effektivt att samtliga handläggare ska sätta sig in i metodiken för kartläggning av förorenade områden.

MIFO-arbetet utgör en del av tillsynen men skiljer sig på flera sätt från det ordinarie tillsyns arbetet. Kartläggning av förorenade områden syftar tillbaka i tiden och ansvaret för att vidta åtgärder är inte lika tydlig som vid övrig tillsyn. Det är inte alltid den pågående verksamheten är ansvarig för eventuella föroreningar vilket gör att ansvarsfrågan i vissa fall behöver utredas. Länsstyrelsen har tolkat rättsläget som att det åtminstone är rimligt att ställa krav på bakgrunduppgifter även om den nuvarande verksamhetsutövaren inte ansvarar för hela föroreningen. Frågan om solidariskt ansvar mellan flera verksamhetsutövare går även att få prövad enligt 20 kap miljöbalken vilket länsstyrelsen hänvisat till i oklara fall. Inom projektet har länsstyrelsen främst ställt krav på bakgrunduppgifter vilket oftast inte utgör någon större kostnad. Detta är den troliga förklaringen till att inte någon verksamhetsutövare har använt möjligheten att vända sig till miljödomstolen för att få ansvarsfrågan utredd.

Det noterades att det är en svår avgränsning mellan rådgivning till verksamhetsutövarna och tillsynen i form av krav. Kunskapsområdet för förorenade områden ligger tydligt utanför verksamhetsutövarnas rutinmässiga arbete. I synnerhet gäller detta för de mindre verksamhetsutövarna som hade ett stort behov av rådgivning kring MIFO-arbetet. Inom projektet avsattes relativt mycket tid till att stödja företagen genom rådgivning. Den tid som avsattes till rådgivning kompenseras med att svaren från företagen blir mer fullständiga och behovet av kompletteringar minskar. Här är det viktigt att tillsynsmyndigheten inte är allt för detaljerad och konkret när det gäller rådgivning kring var och hur provtagningar ska utföras. Risken finns annars att tillsynsmyndigheten kontrollerar sina egna råd när utredningen granskas.

Under arbetet med projektet har också noterats att media i många fall uppmärksammar arbetet med inventering av förorenade områden. Detta innebär ett utmärkt tillfälle att sprida kunskap om förorenade områden men det kräver en hel del resurser för att budskapet ska bli det rätta. Det är också svårt att planera tidsåtgången för att kunna hantera medias krav på snabb information.

För några av objekten kommer arbetet med förorenade områden att pågå under lång tid. Detta gäller i synnerhet SSAB: s verksamhetsområde i Oxelösund. Inom området har verksamhet pågått under lång tid och järn- och stålbranschen tillhör branschklass 1. Detta arbete ryms inte inom projektet utan bedrivs inom ramen för den ordinarie tillsynen.

Projektet har resulterat i en bra grund för prioriteringar inom tillsynen. De kunskaper som projektet har resulterat i kan användas för andra grupper av tillsynsobjekt som inte ingick i projektet. Täckter utgör en viktig grupp av tillsynsobjekt där förorenade områden bör utredas framöver. Verksamheterna är ofta belägna inom känsliga områden med goda spridningsförutsättningar och i vissa fall även inom vattenskyddsområden.

Projektet har också resulterat i ett underlag som kan användas som stöd vid länsstyrelsens tillsynsvägledning till kommunerna i länet. Kommunerna bör även kunna använda sig av materialet vid utredning av förorenade områden på de miljöfarliga verksamheter som har kommunal tillsyn.

5 Referenser och litteraturtips

Länsstyrelsen Västmanlands län, Inventering av förorenade områden kring Kolbäcksåsån

Länsstyrelsen Västra Götaland, Handledning och checklistor i ärendehantering i samband med förorenade områden

<http://www.o.lst.se>

Naturvårdsverkets rapport 4918, Metodik för inventering av förorenade områden

Naturvårdsverkets rapport 4807, Åtgärdskrav vid efterbehandling

Naturvårdsverkets rapport 4667, Rätt datakvalitet

Naturvårdsverkets rapport 4803, Efterbehandling av förorenade områden

Naturvårdsverkets rapport 4889, Förslag till riktvärden för förorenade bensinstationer

Naturvårdsverkets rapport 4638, Generella riktvärden för förorenad mark

Naturvårdsverkets rapport 5242 "Om ansvar för miljöskulder i mark och vatten"

<http://www.naturvardsverket.se/>

Svenska Geotekniska Föreningen, Fälthandbok Miljötekniska undersökningar, rapport 1:2004

<http://www.sgf.net>

<http://www.miljomal.nu>

<u>Anläggning</u>	<u>Plats nr</u>	<u>Kommun</u>	<u>Mifo fas 1</u>	<u>Mifo fas 2</u>
Gallus Elit	0461-091-104	Gnesta	Genomförd 2004 Riskklass 4	
Rekal Svenska AB	0461-160	Gnesta	Genomförd 2003 Riskklass 2	Genomförd 2004. Riskklass 3
Gnesta Värme AB	0461-110	Gnesta	Genomförd 2003 Riskklass 4	
PC Gnesta	0461-115	Gnesta	Genomförd 2003. Riskklass 2	Genomförd 2003. Riskklass 4 efter sanering.
Gnesta Avloppsreningsverk	0461-050-004	Gnesta	Genomförd 2004 Riskklass 4	
Sörmlands Grafiska Quebecor AB	0483-121	Katrineholm	Genomförd 2003 Riskklass 3	
Valla Plast	0483-104	Katrineholm	Genomförd 2003 Riskklass 3	
SKF Mekan AB	0483-103	Katrineholm	Under utredning	Utredning pågår
Bodycote Ytbehandling AB	0483-111	Katrineholm	Genomförd 2004 Riskklass 3	
HAMA Eloxering AB	0483-114	Katrineholm	Genomförd 2003 Riskklass 3	
Bodycote fd FCI Katrineholm AB	0483-106	Katrineholm	Genomförd Riskklass 2	Genomförd 2002 Riskklass 3
Scania, Katrineholm	0483-107	Katrineholm	Genomförd 2003 Riskklass 2	Riskklass 3
PC Öster	0483-105	Katrineholm	Genomförd 2004 Riskklass 3	

<u>Anläggning</u>	<u>Plats nr</u>	<u>Kommun</u>	<u>Mifo fas 1</u>	<u>Mifo fas 2</u>
PC Väster	0483-122	Katrineholm	Riskklass 2	Genomförd 2004. Riskklass 3
Skogskyrkogårdens krematorium	0483-157	Katrineholm	Genomförd 2003 Riskklass 4	
Tärnö Säteri AB (mälteriet)	0480-199	Nyköping	Genomförd 2004 Riskklass 4	
Sjösa Trä AB	0480-136	Nyköping	Genomförd.	Huvudstudie 2002-03-19
Nifo Import AB	0480-133	Nyköping	Genomförd 2003 Riskklass 2	Delvis efterbehandlad under 90-talet. Riskklass 2
Vrenafabriken	0480-135	Nyköping	Genomförd 2003 Riskklass 2	Utredning pågår
Studsvik RadWaste AB	0480-155	Nyköping	Omfattas ej av projektet	
Studsvik Nuclear AB	0480-102	Nyköping	Omfattas ej av projektet	
Idbäcksverket	0480-101	Nyköping	Genomförd 2004 Riskklass 3	
PC Brandkärr	0480-104	Nyköping	Genomförd 2004 Riskklass 3	
PC Nyköpings Lasarett	0480-137	Nyköping	Genomförd 2004 Riskklass 3	
Skavsta Flygplats	0480-073-001	Nyköping	Platsbesök 2003 Riskklass 2	Utredning pågår

<u>Anläggning</u>	<u>Plats nr</u>	<u>Kommun</u>	<u>Mifo fas 1</u>	<u>Mifo fas 2</u>
Nyköpings Avloppsreningsverk	0480-050-008	Nyköping	Genomförd 2003 Riskklass 4	
TPS Termiska Processer AB	0480-159	Nyköping	Omfattas ej av projektet	
SVAFO, AB	0480-195	Nyköping	Omfattas ej av projektet	
Syrgasverket	0481-128	Oxelösund	Utredning pågår Omfattas av SSAB:s MIFO-utredning.	
SMA Oxelö Kalkverk AB	0481-127	Oxelösund	Utredning pågår Omfattas av SSAB:s MIFO-utredning.	
SSAB Oxelösund AB	0481-104	Oxelösund	Utredning pågår	
Oxelölager AB	0481-129	Oxelösund	Utredning pågår	
Oxelösunds Hamn AB	0481-105	Oxelösund	Utredning pågår	
Oxelösunds Avloppsrenings- anläggningar	0481-050-001	Oxelösund	Genomförd 2003 Riskklass 4	
Trosa Tryckeri AB	0488-104	Trosa	Platsbesök 2003 Riskklass 3	
Camfil Svenska AB	0488-173	Trosa	Platsbesök 2004 Riskklass 3	
Bosch Rexroth Teknik AB	0488-126	Trosa	Genomförd 2003 Riskklass 3	
Nimex AB	0488-144	Trosa	Genomförd 2004 Riskklass 4	

<u>Anläggning</u>	<u>Plats nr</u>	<u>Kommun</u>	<u>Mifo fas 1</u>	<u>Mifo fas 2</u>
Trosa Avloppsreningsverk	0488-050-016	Trosa	Genomförd 2003 Riskklass 4	
Vagnhärad Avloppsreningsverk	0488-050-018	Trosa	Genomförd 2003 Riskklass 4	
Voith Fabrics Högsjö AB	0428-101	Vingåker	Genomförd 2004 Riskklass 3	
Madison Scandiafelt AB	0428-110	Vingåker	Genomförd 2004 Riskklass 4	
Nammo Vingåkersverken AB	0428-104	Vingåker	Genomförd riskklass 1	Genomförd 2003 Riskklass 3
Vingåkers avloppsreningsverk	0428-050-003	Vingåker	Genomförd 2003 Riskklass 4	

Inventering av förorenade områden

Länsstyrelsen i Södermanland inventerar områden som kan vara förorenade. Samtliga företag där länsstyrelsen har tillsyn ingår i inventeringen, oavsett risken för förorening. Inventeringen utförs enligt naturvårdsverkets MIFO-metodik, (Metodik för Inventering av Förorenade Områden).

Inventeringen görs i flera etapper, där fas 1 består av en orienterande studie där allmänna uppgifter om verksamheten samlas in. Provtagningar ingår normalt inte i fas 1. Där behov finns görs ett platsbesök. När den första fasen är färdig blir varje område indelat i en riskklass som beskriver hur troligt det är att ett område är förorenat. Med utgångspunkt från riskklassningen görs prioriteringar för vilka områden där det är aktuellt med undersökningar. Innan ett område slutgiltigt riskklassas kommer länsstyrelsen att kommunicera förslaget med berörd verksamhetsutövare och fastighetsägare.

Eftersom det är företaget som har störst kunskap om nuvarande och tidigare verksamhet på platsen är det till stor hjälp i inventeringsarbetet om Ni kan svara på de frågor som bifogas och kontrollera samt komplettera uppgifterna i de bifogade blanketterna A och B. Blanketterna är utdrag ur den databas där uppgifter om förorenade områden finns lagrade.

I inledningsskedet av inventeringen är det värdefullt att få in så mycket material som möjligt men markera osäkra uppgifter med ett frågetecken.

Ansvar för förorenade områden följer i huvudsak principen att den som orsakat föroreningen även är skyldig att utföra undersökningar och saneringar.

I ett senare skede kommer Länsstyrelsen att kontakta Er för att eventuellt genomföra ett platsbesök.

Återsänd svaret på frågorna så snart som möjligt men senast den xxxxx.

Kontakta undertecknad om något är oklart.

XXX

Miljöskyddshandläggare

Bifogas: Frågor, Blankett A och B

Frågor

Vem är kontaktperson på företaget?

När startade företaget/verksamheten?

Vilka namn har verksamheten haft?

Vilka har ägarna till företaget varit under årens lopp? (Ange om möjligt även organisationsnummer.)

Vilka har fastighetsägarna varit under årens lopp?

Har verksamheten eller delar av verksamheten bedrivits på någon annan plats tidigare? (Ange adress och fastighetsbeteckning)

Har några större ändringar av verksamheten skett? (Ange årtal för förändrade processer, ändrade reningsmetoder etc.)

Har det bedrivits någon annan verksamhet på fastigheten?

Kort beskrivning av nuvarande verksamhet/processer:

Kort beskrivning av tidigare verksamhet/processer: Översiktligt och även start- och slutår för respektive process.

Redovisa huvudsakliga kemikalier som ingår i nuvarande och tidigare verksamhet, om möjligt uppskatta mängd och redovisa innehåll i produktnamn.

Finns upplagsplatser, tippor eller deponier inom området? (Markeras lämpligast på en karta över fastigheten med lämplig skala).

Redovisa ledningsgravar, dagvattenbrunnar och avlopp på fastigheten. (Markeras lämpligast på en karta över fastigheten med lämplig skala).

Redovisa eventuellt rivna byggnader, tidigare upplagsplatser och placering av cisterner på fastigheten. (Markeras lämpligast på en karta över fastigheten med lämplig skala).

Redovisa kända eller misstänkta föroreningar på fastigheten, (tex plats för olycka med läckage eller utförda markundersökningar.)

Postadress 611 86 NYKÖPING	Besöksadress Stora torget 13	Telefon 0155 26 40 00 växel	Telefax 0155 - 28 36 03	E-post lansstyrelsen @d.lst.se
Organisationsnr 202100-2262	Postgiro 35174-2	Bankgiro 5051-8653	Internet www.d.lst.se	

Inventering av förorenade områden - riskklassning

Länsstyrelsen i Södermanland har tidigare informerat om den inventering som pågår av förorenade områden i länet. Inventeringen utförs enligt naturvårdsverkets MIFO-metodik, (Metodik för Inventering av Förorenade Områden).

Den orienterande undersökningen enligt MIFO-metodiken är färdig. Med utgångspunkt från de uppgifter företaget redovisat samt tidigare kända uppgifter och det som framkom vid platsbesöket har fastigheten riskklassats. Riskklasserna är indelade i 1 – 4 och beskriver hur troligt det är att ett område är förorenat och eventuell konsekvens av föroreningen. Klass 4 innebär liten risk och klass 1 innebär mycket stor risk. Riskklassen används för att prioritera vilka områden som ska undersökas vidare. Verkstadsindustrier med ytbehandling klassas generellt i riskklass 2 utifrån allmänna erfarenheter av branschen.

Fastigheten där företaget är lokaliserat har placerats i riskklass 3, vilket innebär måttlig risk för förorening. Områden som tillhör riskklass 3 och 4 undersöks inte vidare i nuläget utan inventeringen är avslutad tillsvidare för detta område.

Kontakta undertecknad om något är oklart eller för att lämna synpunkter på riskklassningen.

LÄNSSTYRELSEN I SÖDERMANLAND

xxx
Miljöskyddshandläggare

Rapporter utgivna under 2004:

Nr	Titel	Ansvarig utgivare
1	Mälardalens Strandområden	Per Öhrling
2	Bottenfauna i Södermanlands län	Malin Kanth
3	Kommersiell Service på Landsbygden i Södermanlands län	Rolf Andersson Bo Bringborn
4	Frigörelse på egna villkor	Aina Backberg Ellen Karlsson Banaz Rashid
5	Zooplankton i 23 sjöar i Södermanlands län	Lars Juhlin
6	Förstudie Hästnäringen i Södermanlands län	Agneta Wikblom
7	Kommunernas insatser för personer med psykiska funktionshinder, Strängnäs kommun	Ramona Persson
8	Tjockskalig målarmussla i Södermanlands län	Lars Juhlin
9	Historiska växthus i Södermanlands län	Bo G Svensson

Länsstyrelsen

611 86 Nyköping
Tel växel: 0155-26 40 00
E-post: lansstyrelsen@d.lst.se

Ansvarig utgivare

Carl Mikael Svensson

År 2005

Nr 2005:1